

ретельне дотримання технології їх вирощування, підбір морфобіотипів, адаптованих до даних умов господарств, де території землекористування відрізняються за родючістю ґрунтів, попередниками, вологозабезпеченістю [6].

Подальше удосконалення технології вирощування кукурудзи можливе за умови впровадження у виробництво нових високопродуктивних гібридів різних груп стиглості і покращення існуючих агротехнічних заходів, спрямованих на реалізацію генетичного потенціалу гетерозисних форм стосовно конкретної ґрунтово-кліматичної зони.

Тому на сьогоднішній день актуальним залишається питання вивчення продуктивного потенціалу гібридів кукурудзи залежно від використання вихідного матеріалу.

Бібліографічний список

1. Андрієнко А. Л. Основні заходи сортової агротехніки гібридів кукурудзи різних груп стиглості в північному Степу України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.01.09 "Рослинництво". Дніпропетровськ. 2004. 19 с.
2. Антонюк С. П., Вишневський М. В., Гаркава О. М. Добір вихідного матеріалу кукурудзи на жаростійкість. *Сучасні технології селекційного процесу сільськогосподарських культур* : Тези наук. Міжнарод. симпозіуму. Харків, 2004. С. 69.
3. Барчукова А., Коваленко О. Кукурудза без стресів. *Пропозиція*. 2013. № 5 (215). С. 74-75.
4. Гур'єва І. А., Вакуленко С. М., Степанова В. П., Кузьмишина Н. В. Генетичний потенціал сучасного вихідного матеріалу кукурудзи *Генетика і селекція на межі тисячоліть*. К. : Логос, 2001. Т. 2. С. 610–615.
5. Гур'єва І. А., Рябчун В. К. Генетичні ресурси кукурудзи в Україні. Харків, 2007. 391 с.
6. Козубенко Л. В. Селекція кукурузи на ранньостиглість. Харків, 2000. 239 с.

Баган Алла Василівна

к.с.-г.н., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

Солодаренко Олександр Сергійович

здобувач вищої освіти СВО Магістр

Полтавська державна аграрна академія,

м. Полтава, Україна

ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКУ

За господарським значенням соняшник не поступається таким найважливішим та розповсюдженим культурам, як пшениця, кукурудза, соя та є однією з найпопулярніших олійних культур України та інших країн.

Спрощена технологія вирощування та високий рівень рентабельності, зростання попиту на насіння та соняшникову олію на внутрішньому та світових ринках викликає необхідність зростання посівних площ та підвищення врожайності культури. Проте згідно наукових досліджень та досвіду виробників, на виробничому рівні генетичний потенціал соняшнику реалізується лише на 30-50 % [3].

Одним з факторів, який визначає величину врожаю, є насіння: його посівні якості та урожайні властивості. Для господарств різної спеціалізації в умовах

ринкової економіки, найефективніший шлях підвищення врожайності – створення й прискорене впровадження у виробництво нових високопродуктивних сортів і гібридів з високою агроекологічною адаптивною скоростиглістю, генетичною стійкістю й толерантністю до несправжньої борошнистої роси, вовчку, фомопсису, білої та сірої гнилей та іншим хвороб [5].

В останні роки в Україні та інших країнах світу разом з сортами все більше уваги приділяється селекції, насінництву та впровадженню на виробничому рівні нових гібридів соняшнику вітчизняної та закордонної селекції, які володіють високим потенціалом продуктивності, включені в Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні та рекомендовані до широкого використання у виробництві [1].

Основним напрямом збільшення виробництва насіння соняшника є впровадження у виробництво нових високоврожайних гібридів. За врожайністю насіння гібриди соняшника на 20-30 %, а по олійності – на 15-20 % переважають кращі районовані сорти.

Збільшити об'єм виробництва товарного насіння олійного соняшнику в Україні без розширення посівних площ можливо за створення більш продуктивніших гібридів з певними господарсько-цінними ознаками, які поєднують стабільність великої урожайності з якістю продукції, та за рахунок адаптованості нових гібридів і батьківських форм до відповідних погоднокліматичних умов вирощування, що дозволить збільшити врожайність понад 4 т/га [6].

Одним із сучасних напрямів підвищення урожайності соняшнику є впровадження у сільськогосподарське виробництво енергозберігаючих технологій із застосуванням регуляторів росту рослин.

На сьогодні виробництву пропонується велика кількість регуляторів росту рослин. Серед них до найбільш ефективних можна віднести гумінові препарати [2].

У сучасних технологіях вирощування соняшнику одним із важливих елементів є позакореневе підживлення, яке суттєво підвищує урожайність та покращує якість отриманої продукції за рахунок збалансованого та швидкого забезпечення потреб рослин в елементах живлення саме у ті періоди росту та розвитку, коли вони найбільше їх потребують.

Важливим є використання мікроелементів, яке зумовлене тим, що вони приймають участь в окислювально-відновлювальних процесах вуглеводів навколишнього середовища, прискорюють біохімічні реакції, забезпечують живлення і захист сходів від несприятливих погодних чинників тощо [4].

Отже, застосування регуляторів росту дозволяє повніше реалізувати потенційні можливості рослин соняшнику, закладені природою та селекцією, поліпшувати якість продукції та підвищувати врожаї. Це обґрунтовано науковими дослідженнями та обумовлено тим, що приріст урожайності і покращення якості продукції значно вищі за використання даних препаратів.

Таким чином, удосконалення технології вирощування соняшнику за рахунок використання регуляторів росту рослин сприяє розкриттю потенційних можливостей гібридів.

Бібліографічний список

1. Гончаров А. Чаш – хуже? Подсолнечник и плодородие почвы [Електронний ресурс] *Зерно*. 2016 (сентябрь).
2. Горова А. І., Орлов Д. С. Гумінові речовини К. : Наукова думка, 1995. С. 185–216.
3. Жаркова Г., Каражбей Г. Соняшник – нові пропозиції для сівби 2012 року *Пропозиція*. 2011. Вип. 10. С. 23-25.
4. Мельник І. П. Рекомендації по застосуванню біостимуляторів нового покоління у сільськогосподарському виробництві. Івано-Франківськ, 2008. 21 с.
5. Пахниць В. М., Драніщев М. І. Урожайність різночасно визріваючих біотипів соняшнику залежно від густоти рослин. *Зб. наук. праць ЛДАУ*. Луганськ, 2001. № 11 (23). С. 81-83.
6. Усатов А. В., Устенко А. А., Горбаченко Ф. И. Влияние климатических факторов на изменчивость хозяйственно ценных признаков подсолнечника в Приазовской зоне Ростовской области *Известия НАУК : Агрономия и лесное хозяйство*. 2014. № 3. С. 74-77.

Круть Михайло Володимирович

к.б.н., ст.н.с., провідний науковий співробітник
відділу наукових досліджень з питань інтелектуальної власності
та маркетингу інновацій

Гаврилюк Людмила Леонідівна

к.с.-г.н., ст.н.с., вчений секретар
Інститут захисту рослин НААН,
м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ ІЗ ЗАХИСТУ КАРТОПЛІ

Валові збори картоплі в країні останніми роками сягають рівня 22 млн. тонн. Її споживання в Україні сягає близько 100-130 кг на особу в рік. Проте, знаходячись за валовим виробництвом на 3-му місці в Європі (після Росії та Польщі), за урожайністю (15-17 т/га) Україна посідає одне з останніх місць. Для підвищення рівня врожайності й рентабельності картоплярства потрібний комплексний підхід, який включає низку заходів, зокрема й стосовно захисту посадок від шкідливих організмів.

Існуючі технології захисту картоплі в основному орієнтовані на застосування хімічних засобів, а це призводить до забруднення вирощуваної продукції й довкілля. Тому актуальності набуває розробка та широке впровадження у виробництво більш досконалих та екологічно безпечних систем захисту. З оглядом на це Інститутом захисту рослин Національної академії аграрних наук України, його мережею (Дослідна станція карантину винограду і плодових культур, Закарпатський територіальний центр карантину рослин, Українська науково-дослідна станція карантину рослин) й іншими установами Науково-методичного центру «Захист рослин» впродовж останніх